

Raadsvergadering d.d.	: 2 en 4 november 2021	Agendapunt : 7d
Afdeling	: Bedrijfsvoering en Publiekszaken	
Portefeuillehouder	: Wethouder S.C.A. Luijten	
Onderwerp	: Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven	
Betreffend onderdeel programmabegroting	: Taakveld 0 "Bestuur en ondersteuning"	

Samenvatting

Gemeente Bergeijk werkt met de andere gemeenten in de regio samen in de Metropoolregio Eindhoven (MRE). Dit is een zogenaamde 'Gemeenschappelijke Regeling' van deze 21 gemeenten. In 2019 werd de samenwerking geëvalueerd en een nieuw Samenwerkingsakkoord afgesloten. In 2021 besloot het Algemeen Bestuur van de MRE op basis van eerdere afspraken om de officiële tekst van de Gemeenschappelijke Regeling aan te passen. Deze regeling wordt aangepast aan de praktijk en het samenwerkingsakkoord, het is geen nieuw beleid. Deze 'technische' wijziging van de regeling wordt aan alle 21 colleges en gemeenteraden ter besluitvorming voorgelegd.

Inleiding

Op 27 maart 2019 stelde het Algemeen Bestuur (AB) van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 en het Statuut Overlegorganen 2019 vast op basis van een herijkingsproces van de samenwerking in de Metropoolregio. Met dit Samenwerkingsakkoord bepalen de 21 gemeenten welke bovenlokale opgaven zij in de MRE beleggen en hoe zij deze gezamenlijk oppakken.

In het Samenwerkingsakkoord is opgenomen om tot en met 2020 ervaring op te doen met de vernieuwde governance en op basis daarvan in 2021 de Gemeenschappelijke Regeling (GR) aan te passen. Dit ook in afwachting van meer duidelijkheid over de verhouding van de MRE tot Landgoed Gulbergen en het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). De GR wordt aangepast aan de praktijk en vigerende wetgeving en is daarmee een 'technische' aanpassing, geen inhoudelijke wijziging.

Het AB van de MRE besloot op 30 juni 2021 om de concept-wijziging Gemeenschappelijke Regeling ter besluitvorming voor te leggen aan de deelnemende gemeenten. Deze GR is een zogenaamde "gemengde regeling", waardoor wijziging een bevoegdheid is van de colleges en raden van de 21 deelnemende gemeenten. Voor een geldig besluit is het nodig dat alle colleges en raden eensluidend besluiten.

Na besluitvorming door de 21 colleges en raden kan het AB van de MRE op 15 december 2021 de met de wijziging samenhangende vervolgbesluiten nemen. Dit betreft de wijziging van het Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven en de formele instelling van de Raadstafel²¹ als overlegorgaan.

Advies

1. In te stemmen met het treffen van de (technisch) gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.

2. Toestemming verlenen aan het college voor het treffen van de (technisch) gewijzigde gemeenschappelijke regeling.
3. Anticiperend op de inwerkingtreding van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven kennis te nemen van de voorgenomen (technische) aanpassingen van het Statuut Overlegorganen Metropoolregio Eindhoven.
4. Het Algemeen Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven voor te stellen, uitvoering te geven aan artikel 21, lid 2 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven 2021, door het instellen van de Raadstafel21 als overlegorgaan.
5. Vooruitlopend op de formele instelling van de Raadstafel21 als overlegorgaan de huidige leden van Raadstafel21 aan te wijzen als lid.

Beoogd effect

Eensluitende besluitvorming in de colleges en raden van de 21 deelnemende gemeenten voor het wijzigingen van de technisch gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven. De Dit verklaart het juridisch taalgebruik van het 'treffen van een gewijzigde regeling'.

Met het wijzigen van de GR is de juridische basis in lijn met de manier van samenwerken, zoals die sinds de vaststelling van het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 in de praktijk vorm heeft gekregen.

Argumenten

1.1 Noodzaak voor eensluitende besluitvorming in colleges en raden van alle deelnemende gemeenten.

Zoals vastgelegd in de huidige GR 2015 vergt wijziging van de GR van de MRE eensluitende besluiten van de 21 colleges én 21 raden van de deelnemende gemeenten. Dit vloeit voort uit de Wet gemeenschappelijke regelingen. De GR MRE is namelijk een 'gemengde regeling' tussen de 21 raden en 21 colleges.

1.2 De aanpassingen zijn technisch van aard.

In lijn met de afspraken uit het Samenwerkingsakkoord zijn drie criteria gehanteerd bij de selectie en uitwerking van deze technische aanpassing van de GR:

1. De aanpassing betreft primair het in overeenstemming brengen van de GR met de afspraken over governance en samenwerking in het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 en Statuut Overlegorganen 2019. Ook leiden een aantal voorgestelde aanpassingen in de GR tot aanpassingen van het Statuut Overlegorganen, zie hiervoor de toelichting bij argument 3.1.
2. In het Samenwerkingsakkoord is afgesproken dat we na vaststelling in 2019 nog ervaring opdoen met het in de praktijk brengen van de governance en samenwerking. Daarna wordt de GR daarop aangepast, dit moment is nu bereikt.
3. Daarnaast is nagegaan of bepalingen in de GR achterhaald zijn door tussentijds genomen besluiten, afgeronde taken, wetwijzigingen en dergelijke, die aanleiding geven tot aanpassingen die niet bestuurlijk gevoelig zijn. Ook zijn bijvoorbeeld genderneutrale verwijzingen opgenomen.

Ondanks dat het een technische aanpassing van de GR betreft, is er toch sprake van een behoorlijk aantal aanpassingen. Vanwege de overzichtelijkheid is daarom een "was-wordt overzicht" bij dit voorstel gevoegd. In de algemene en artikelsgewijze toelichting is de achterliggende argumentatie verwoord. Zie de bijlage voor een compleet overzicht van alle aanpassingen.

1.3 De belangrijkste wijzigingsvoorstellen vanuit de praktijkervaringen hebben we samengevat en zijn als volgt:

a. Omvang en bemensing Dagelijks Bestuur

In GR 2015 is bepaald dat het DB bestaat uit de voorzitter en twee leden, waaronder de vicevoorzitter. De burgemeesters van beide centrumsteden Eindhoven en Helmond hebben een "vaste" zetel in het DB. Het derde (wettelijk verplichte) lid van het DB wordt door het AB uit zijn midden aangewezen. In de GR 2021 wordt de mogelijkheid geboden het DB uit te breiden met andere door het AB uit zijn midden aangewezen perso(n)en om zitting te nemen in het

Dagelijks Bestuur. De complexiteit van de in het DB belegde opgaven kunnen het gewenst maken deze opgaven te beleggen bij een extra bestuurslid in plaats van bij een adviseur. In voorkomend geval benoemt de gemeente, waaruit het extra lid van het DB afkomstig is, een nieuw lid van het AB.

- b. Formele kanttekening bij opsplitsing stemmen in het AB voor gemeenten met een lid van het DB.*
Om te garanderen dat de stem van iedere gemeente even zwaar telt, is er in 2015 voor gekozen dat het afgevaardigde lid in het AB twee stemmen heeft, met uitzondering van de leden van Eindhoven, Helmond en de gemeenten die een lid van het DB leveren. Immers vanuit het monistisch karakter van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) volgt dat leden van het DB tevens lid zijn van het AB. Deze gemeenten hebben dus twee leden van het AB, met ieder één stem. Bij elkaar opgeteld, hebben ook deze gemeenten dus twee stemmen in het AB. Dit principe wijzigt niet in dit voorstel.
- c. Positie voorzitters portefeuillehoudersoverleg als adviseur van DB en AB.*
Het DB heeft een taak in het borgen van de regionale langetermijnstrategie. Daarom werd in het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 voorzien in uitbreiding van het DB met de voorzitters van de inhoudelijke portefeuillehoudersoverleggen. Omdat een dergelijke uitbreiding van het DB toen niet mogelijk was, zijn de voorzitters van het portefeuillehoudersoverleg benoemd als adviseur van het DB en AB. De positieve ervaring met deze manier van werken heeft ertoe geleid dat deze invulling van de governance wordt voortgezet.
- d. Verankering ambassadeursfunctie Raadstafel21 in de GR (en Statuut Overlegorganen).*
In 2015 is de Raadstafel21 gevormd. De Raadstafel21 biedt een forum voor raadsleden, als een lichte (informele) en flexibele samenwerking, waarin twee raadsleden per gemeente zijn vertegenwoordigd. Deze raadsleden vervullen in hun raden een ambassadeursfunctie, ze zijn de 'voelsprietten' van de MRE naar de gemeenteraden en vice versa. In het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 is opgenomen dat de informele rol van de Raadstafel21 wordt gecontinueerd. De ervaring, die sindsdien is opgedaan met de Raadstafel21 heeft ertoe geleid dat in de voorgestelde GR is opgenomen dat de Raadstafel21 een in te stellen overlegorgaan is, daarmee is het bestaan van de Raadstafel21 verzekerd. In het bijgevoegde concept van het gewijzigde Statuut Overlegorganen is de rol van de Raadstafel21 nader omschreven.
- e. Borging gesloten huishouding MRE via het Samenwerkingsakkoord.*
De samenwerkende gemeenten bepalen samen het takenpakket van de MRE, daarmee is sprake van een gesloten huishouding. Verschil met de GR 2015 is dat de thema's waarop wordt samengewerkt niet langer expliciet in de GR 2021 worden genoemd. In plaats daarvan wordt verwezen naar de regionale Agenda (i.c. het Samenwerkingsakkoord). In die regionale agenda bepalen de gemeenten de thema's van de samenwerking, passend bij het oogmerk van de samenwerking. Namelijk het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economische profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. De thema's kunnen door de deelnemende gemeenten bij gelegenheid van besluitvorming over de Regionale Agenda worden aangepast. Dit bevordert enerzijds de flexibiliteit om te kunnen inspelen op maatschappelijke behoeften, terwijl anderzijds voldaan wordt aan het wettelijke uitgangspunt dat de gemeenten de (gesloten) huishouding van het samenwerkingsverband bepalen.

2.1 Gemeenteraad dient toestemming te verlenen aan het college

De GR MRE is een gemengde regeling: zowel colleges als raden zijn deelnemer. Vanwege de deelneming van de colleges, dienen de raden op grond van de Wgr formeel toestemming te verlenen aan het college om een GR te treffen en zoals nu, te wijzigen.

3.1 Het Statuut Overlegorganen MRE wordt in overeenstemming gebracht met de GR.

Een aantal voorgestelde aanpassingen in de GR leiden op hun beurt ook weer tot de noodzaak om het Statuut Overlegorganen aan te passen. In het Statuut bevat nadere afspraken over de samenstelling en werkwijze van de diverse overlegorganen binnen de MRE-samenwerking. Wijziging

van het Statuut is een bevoegdheid van het AB. Het concept-gewijzigde Statuut bieden we ter kennisname aan. Hiermee heeft uw raad volledig inzicht in de aanpassingen, die samenhangen met het wijzigen van de GR.

4.1 Het AB stelt overlegorganen in op verzoek van de Raadstafel21.

Het instellen van de Raadstafel21 als bevoegd orgaan sluit aan op het verzoek vanuit de Raadstafel21 zelf om haar positie te formaliseren. De bestaande (ambassadeurs)rol van de Raadstafel21 verandert hierdoor niet. Het AB is het bevoegde orgaan voor het instellen van een overlegorgaan Raadstafel21. Door het instemmen met dit beslispunt nodigt uw raad het AB expliciet uit om in haar eerstvolgende vergadering (15 december 2021) de Raadstafel 21 als bestuursorgaan in te stellen.

5.1 Leden van een nieuw overlegorgaan moeten formeel worden aangewezen.

In het 4e beslispunt voor de raad is opgenomen om de huidige leden van de Raadstafel21 aan te wijzen als lid, vooruitlopend op de formele instelling van de Raadstafel21 als overlegorgaan. Dit om praktische redenen, zodat de Raadstafel21 in de huidige samenstelling door blijft functioneren tot de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Na deze verkiezingen worden de raden uitgenodigd opnieuw leden voor de Raadstafel21 aan te wijzen.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De Wet gemeenschappelijke regelingen gaat nog wijzigen.

Naast de behoefte om eerst ervaringen op te doen met de nieuwe manier van samenwerking was in 2019 ook de door de Minister voorgenomen wijziging van de Wgr een reden om niet al op dat moment de GR aan te passen. De wetswijziging is echter op het moment van dit voorstel nog steeds niet afgerond, naar verwachting vindt dit pas dit najaar plaats, waarbij een implementatietijd geldt van 2 jaar om alle GR-en in Nederland hierop zo nodig aan te passen. Het AB van de MRE heeft de keuze gemaakt om als MRE niet (langer) te wachten op de besluitvorming met betrekking tot wijziging van de Wgr en daar ook niet op voorop te lopen. Immers zolang de wetswijziging niet definitief is, bestaat het risico om hierin niet volledig te zijn.

De wijziging van de Wgr zal hoogstwaarschijnlijk ook consequenties hebben voor de drie andere grote regionale GR-en (GGD, Omgevingsdienst en Veiligheidsregio). Mede daarom geven wij de voorkeur aan het afwachten van de definitieve wetswijziging, zodat in samenhang bestuurlijk kan worden gesproken over de implementatie hiervan, welke mogelijk op onderdelen het karakter van technische wijziging overstijgt. Daarom is de toekomstige wetswijziging niet expliciet betrokken bij voorliggende technische aanpassing van de GR.

Hieruit volgt dat er naar verwachting in 2023 een voorstel tot wijziging zal worden voorbereid om de GR waar nodig in lijn te brengen met de dan gewijzigde Wgr. De volledigheid gebiedt overigens te zeggen dat de huidige GR (inclusief de nu voorgestelde technische aanpassingen) al voor een groot gedeelte voldoet aan de voorziene wijzigingen in de wet.

1.2 De Archiefwet gaat nog wijzigen

Naar verwachting wordt in 2021 ook de Archiefwet door het Parlement aangepast. Deze wetswijziging betreft vooral het gebruik van eenvoudiger en actuelere begripsaanpassingen ten opzichte van de Archiefwet uit 2015. Denk bijvoorbeeld aan documenten i.p.v. archiefbescheiden en depot i.p.v. archiefbewaarplaats). In voorliggende aanpassing van de GR is zo geformuleerd dat de tekst met betrekking tot het RHCE in alle gevallen aansluit op de aangepaste Archiefwet.

Financiën

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

Maatschappelijk verantwoord inkopen

Er is geen sprake van een inkoop/aanbesteding naar aanleiding van dit voorstel.

Communicatie

Na besluitvorming wordt het DB van de MRE geïnformeerd over het resultaat van de besluitvorming. Conform de Gemeentewet wordt het besluit ook gepubliceerd. De regie op de verdere communicatie ligt bij de MRE.

Uitvoering

Na afronding van de besluitvorming door de colleges en raden van de 21 deelnemende gemeenten verzoekt het DB aan de gemeente Eindhoven (statutaire vestigingsplaats) om zorg te dragen voor publicatie en daarmee de formele inwerkingtreding van de gewijzigde GR.

Het concept-gewijzigde Statuut Overlegorganen wordt vervolgens ter besluitvorming geagendeerd in het AB van 15 december 2021. Daarmee is het proces van technische aanpassing van de GR en de daarmee samenhangende technische aanpassingen in het Statuut Overlegorganen afgerond.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief wijziging Gemeenschappelijke Regeling MRE
2. Concept Gemeenschappelijke Regeling MRE 2021 met toelichting
3. Was-wordt overzicht GR MRE 2021
4. Concept Statuut Overlegorganen MRE 2021
5. Concept-Raadsbesluit Gemeente Bergeijk

Advies Raadscommissie

De commissie ABZ heeft in haar vergadering d.d. 07 oktober 2021 geadviseerd om het stuk door te geleiden naar de raadsvergadering van 02 november 2021 als hamerstuk.

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

H.A.J. Loos
Secretaris

A. Callewaert – de Groot
Burgemeester